

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Kufferten 2021-2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Forord:

Det at være barn har værdi i sig selv. Denne sætning gentages igen og igen i arbejdet med og omkring de styrkede læreplaner i dagtilbud. De tider hvor institutioner blev betragtet som selvstyrende strategiske enheder er slut. Nu arbejder alle dagtilbud i Danmark ud fra fælles nationale kvalitetsmål, der måler på effekten for barnet.

I denne læreplan beskriver vi, hvordan vi arbejder med pædagogisk kvalitet i Kufferten. Vi arbejder med et høj kvalitets dagtilbud, hvor samarbejdet mellem forældre og pædagogisk personale giver barnet de bedste vilkår for at udvikle sig i forhold til læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Denne læreplan skal læses i sammenhænge med "Den styrkede pædagogiske læreplan – Rammer og indhold".

Den pædagogiske læreplan er personalet og ledelses arbejds- og styringsredskab med overordnede mål, værdier og principper for det pædagogiske arbejde.

Forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med den pædagogiske læreplan, ligesom bestyrelsen er med til at fastlægge de overordnede pædagogiske principper og udvikling inden for de mål og rammer, der er fastsat i dagtilbudsloven samt af Kommunalbestyrelsen i Frederiksberg.

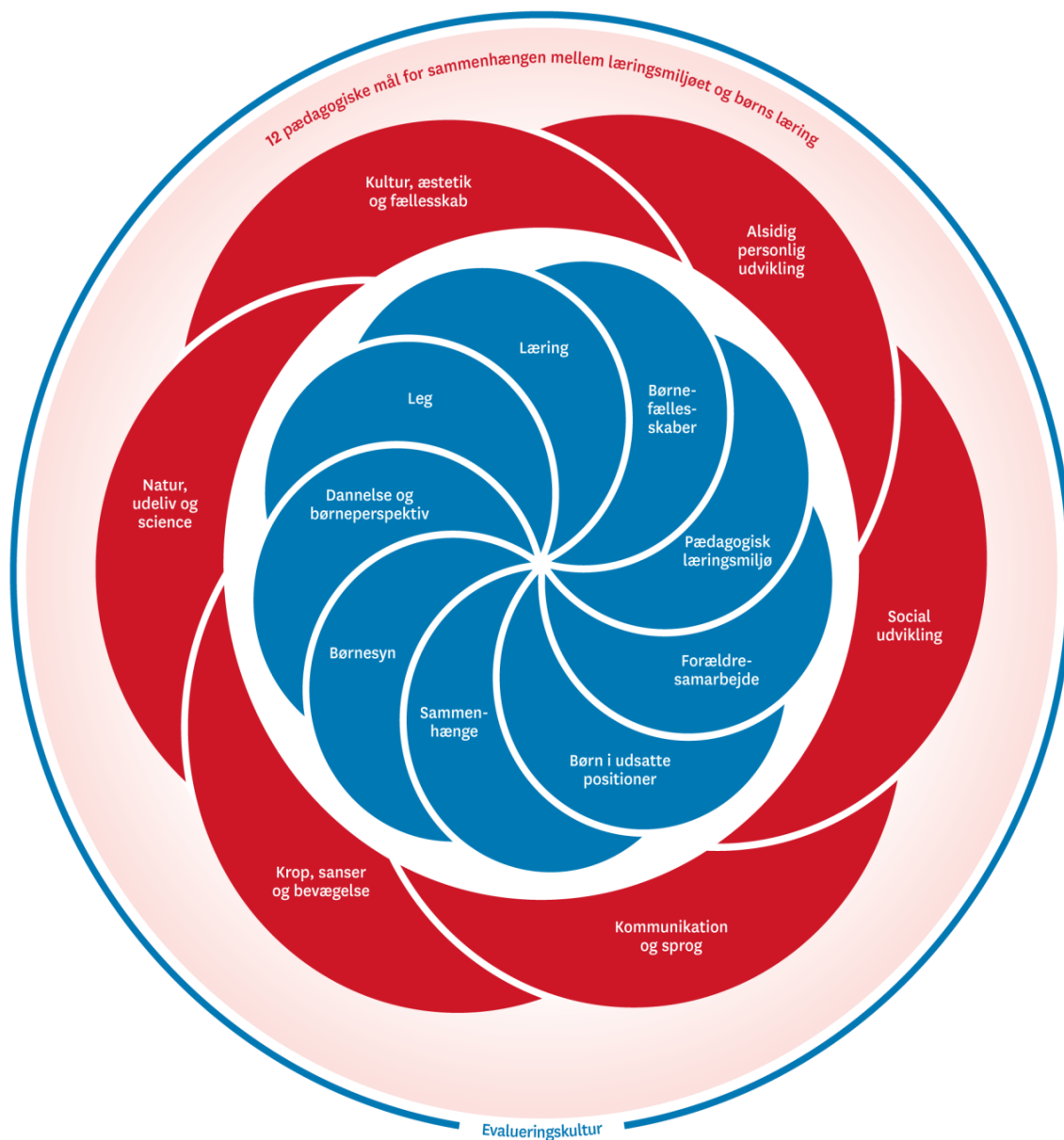
Læreplanen danner rammen for vores systematiske arbejde med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i Kufferten.

For at vores læreplan skal være et meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som vi kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og vores pædagogiske praksis, er det væsentligt, at den tager udgangspunkt i netop den virkelighed, som vi er i, og at både medarbejdere, forældre og ledelse er med til at udarbejde den, så derfor vil vi løbende evaluerer på læreplanen på vores personalemøder.

Vores virkelighed har i 2020-2021 i høj grad været præget af Covid-19 og vi har skulle omlægge den pædagogiske praksis løbende i forhold til de nye retningslinjer der hele tiden er kommet. Det har haft indflydelse på vores pædagogiske praksis og for vores muligheder for at have fælles dialoger, refleksioner i den fælles personalegruppe, samt i forældregruppe. Når vi skal evaluere på hvordan vi har arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan det sidste år, vil vores evaluering være præget af hvordan Covid-19 har vendt op og ned på det pædagogiske arbejde og børnenes hverdag i Kufferten.

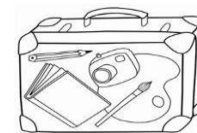
Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er

udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Kufferten er en stor integreret kommunal institution på Frederiksberg med 176-190 børn i alderen 0-6 år, fordelt i 6 vuggestuegrupper og 3 børnehavegrupper, 2 børnegrupper med de 3-5-årige og en børnehavegruppe med de 5-6-årige.

Vi er inspireret af den Norditalienske pædagogik, hvor vi følger børnenes spor, inddragelse af æstetiske læreprocesser, samt dokumentation på flere niveauer. Vi arbejder ud fra en fælles årsplan med tematiserede forløb over 6-8 uger.

Kuffertens grundværdier er: Anerkendelse, nærvær, fantasi, forundring og fordybelse.

Kufferten er indrettet ud fra tanken om at børnenes læreprocesser, samt at det pædagogiske arbejde med børnene; dokumenteres kontinuerligt på forskellige måder. Der arbejdes med rummet som den 3.

pædagog, små læringsmiljøer, den styrkede pædagogiske læreplan og dialogisk læsning. Den pædagogiske dagligdag veksler mellem både at være indenfor, som udenfor – i alt slags vejr.

Kuffertens værdier:

Umiddelbart, så er de forskellige værdier unikke, men de hænger også sammen, som hinandens forudsætninger. Værdierne er den fælles overlæggeren for de pædagogiske læreplan samt for alle vores til og fra valg. Værdierne skal gennemsyre vores daglige pædagogiske praksis.

Vi har følgende værdier som vi vil være kendt for.

Anerkendelse og respekt: I Kufferten oplever alle at være værdifulde, holdt af, blive set og hørt og forstået, respekteret og anerkendt. Mangfoldighed ses som en styrke. At barnet oplever sig trygt og møder medmenneskelighed. At vi alle er forskellige, men høre til og at vi kerer os om hinanden.

Nærvær; I Kufferten er hverdagen præget af nærvær og tætte relationer. Hvor der er mulighed for fordybelse og gensidigt engagement mellem børn og voksen i uforstyrret aktivitet med fordybelse og forundring i mindre læringsmiljøer.

Fællesskab; Alle føler sig tilhørende en gruppe og udvikler venskaber. Hverdagen er præget af sociale relationer, hvor gensidig respekt og barnets aktive deltagelses muligheder er i fokus. Børnene tilegner sig viden og kompetencer gennem udfordrende alsidige aktiviteter og leg. Vi udfordrer os selv og hinanden i fællesskabet

Fantasi, forundring; Vi ser kreativitet som værende betydningsfuld for udvikling af børnenes fantasi og nysgerrighed. Børnene har mulighed for at eksperimentere og søge svar på spørgsmål.

Der er et stort spring fra at være 0 – 6 år, derfor vil den pædagogiske praksis være afpasset efter det enkelte barn/gruppens udvikling og behov for læring. Dette betyder at alle børn ikke nødvendigvis altid skal deltage i de samme oplevelser/aktiviteter.

I Kufferten arbejder vi hen imod et fælles pædagogiske fundament hvor anerkendelse bliver implementeret. Vi arbejder os i fællesskab hen imod en fælles forståelse af en hverdag hvor omdrejningspunktet er en anerkendende tilgang til børn og voksne. Fokus på fællesskabet og læring er ligeledes processen der understøtter udviklingen af vores pædagogiske praksis og udarbejdelse af de pædagogiske læreplaner.

Målet er, at alle børn skal trives, udvikles sig og lære ud fra deres individuelle forudsætninger som en del af sociale fællesskaber i Kufferten.

At arbejde med anerkendende praksis er, når vi ser og hører barnet på dets egne præmisser, Det betyder, at vi viser respekt for barnets perspektiv.

At vi viser medfølelse, accept og afgrænsning – også når barnet gør noget, vi ikke vil have eller ikke syntes om. Anerkendelse er ikke det samme som, at barnet skal have sin vilje, men når vi tænker og handler anerkendende, er vi forankret i den opfattelse, at vi alle gør det bedste, vi kan, ud fra de forudsætninger vi har, og at vi alle sammen har nogle grunde til at gøre, som vi gør.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Det pædagogiske grundlag

Barndommen har værdi i sig selv og det vi arbejder med på kort sigt, påvirker barnet på lang sigt. Det pædagogiske grundlag, som vi har beskrevet her, består af en række fælles centrale elementer. Disse er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i Kufferten. Nogle elementer fx børnesynet og læring skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø. Andre dele af det pædagogiske grundlag fx inddragelse af lokalsamfundet er mere tilstede i nogle sammenhænge end i andre.

Sådan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene:

Hvad siger dagtilbudsloven om børnesynet?

Det at være barn har en værdi i sig selv, og børn har ret til leg, medbestemmelse, til at være forskellige og udvikle sig i forskelligt tempo. Børn skal ses som aktive medskabere af deres egen læring og udvikling i rammer som det pædagogiske personale har ansvaret for. Det er altafgørende for børn, at de oplever omsorg, tryghed og nærvær, samt at de bliver stimuleret og udfordret tilpas.

Børnesynet er vores grundlæggende holdning til hvordan vi arbejder. Det er en forudsætning for personalet i Kufferten, at vi forstår at arbejde ud fra denne grundlæggende forståelse.

Børnesynet kommer til udtryk gennem hele den måde, vi er i relation til andre på, og udspringer af en grundlæggende holdning af ligeværdighed og respekt.

Barnet og den voksne er ligeværdige, men ikke ligestillet – jævnbyrdige.

Der er et stort spring fra at være 0 – 6 år, derfor vil den pædagogiske praksis være afpasset efter det enkelte barns/gruppens/afdelingens udvikling. Dette betyder, at alle børn ikke nødvendigvis altid skal deltage i de samme oplevelser/aktiviteter.

Vi mener også, det er vigtigt at have for øje, at aktiviteterne/oplevelserne ikke automatisk medfører at børnene udvikles hensigtsmæssigt. Det er måden aktiviteten/oplevelsen gennemføres på og barnets motivation, som er afgørende for de erfaringer, som barnet tilegner sig. Vi mener det er vigtigt, at vi styrker børnenes lyst til at udforme og deltage i fælles aktiviteter med henblik på, at de erhverver sig erfaringer med og forståelse for, at man kan noget sammen med andre.

Arbejdet med anerkendelse betyder, at den voksne arbejder med sin kommunikation og sin måde at tænke og handle på - en vej til faglig og personlig udvikling. Det handler om at sætte fokus på relationer frem for individer, og på ressourcer frem for problemer.

Vi er tydelige og synlige som voksne, der med vores viden og erfaring er inspirerende, motiverende og bevidste om børnenes behov for at lære.

Respekt for hinanden, troværdighed og det, at den enkelte føler sig værdsat er nogle af de værdier som er vigtige for os i Kufferten.

Børn har som udgangspunkt altid positive intentioner. Personalet er undersøgende og nysgerrige i forhold til barnets intentioner og behov og tilgår altid barnet ud fra et

ressourceorienteret perspektiv. Personalet har ansvar for, at børnene får mangfoldige og rige erfaringer der bidrager til barnet læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Vi arbejder fx med børnesynet i forhold til børn, der har sociale udfordringer i

løbet af dagen. I de tilfælde samarbejder personalet om tilretning af den pædagogiske

praksis i forhold til at styrke barnet i at få flere positive kontakter og relationer til de øvrige

børn. Vi arbejder også med børnesynet i den børneinitierede leg, hvor personalet hjælper børnene med at sætte ord på det andet barns intentioner i en empatisk og positiv tone.

Dannelse og børneperspektiv

Hvad siger dagtilbudsloven om dannelse og børneperspektiv?

Dannelse er en dybere form for læring, hvor barnet som **aktiv deltager** forankrer værdier og viden i egen personlighed. Værdier og viden bruges som rettesnor for at orientere sig og handle i en globalverden- som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske. Derfor skal dagtilbud give børn medbestemmelse og med ansvar og sørge for, at de føler sig set, hørt og taget alvorligt. Ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde.

I Kufferten forstår vi dannelse og børneperspektiv på følgende måde:

Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og være afsæt for børnenes måde at begribe og handle på i en digitaliseret og global verden.

Vores samfund bygger på nogle etiske og moralske værdier man må tilegne sig, for at blive en bidragydende samfundsborger. Det er her i forståelsen for demokratiet ligger.

Børnenes dannelse sker både i hjemmets og institutionens kultur, og via sociale påvirkninger. I Kufferten er det vores intention, at institutionens kultur vil hjælpe børnene til at udvikle empati og tolerance, så børnene får mulighed for at udvikle venskaber på tværs af baggrund, køn, kultur og alder. I Kufferten inviterer vi børnene til at være aktive i deres egen læring og udvikling, ved at give dem indflydelse og medbestemmelse. Alle børn har ret til at blive hørt, og børns bidrag skal ses som væsentlige. Vi introducerer børnene for demokratiske processer og lærer dem at agere hensynsfuldt og kritisk blandt andre mennesker.

Dannelse og børneperspektivet understøttes af Frederiksberg pejlemærker for livsduelighed:

Alle børn har kompetence til at give udtryk for egne følelser og alle børn har kompetencer til at udsætte behov og ønsker + Alle børn har kompetencer til at rumme andre børn.

Selvom hverdagen i Kufferten er meget struktureret og rutinepræget har vi også særlig fokus på at følge børnenes spor. Dette kan eksempelvis ske på en tur i Frederiksberg have, hvor det pædagogiske formål har været "at se foråret spire" ved at løfte blade. Som regel myldrer det så frem med bænkebidere, og så følger vi børnenes spor hvis der er interesse og bygger huse til bænkebidere eller snakker om hvad bænkebidernes funktion i naturen eller hvad der nu er interesse for.

Desuden kan vi også koble barnets spor på et projekt, således at den interesse en larve eksempelvis har, kan bruges som start til sprogforløb, hvor der skal rimes, så tager vi udgangspunkt i larven.

Vi (det pædagogiske personale) anser det som vores ypperste opgave at have børn i udvikling og trivsel.

Dette gøres ved at have et så solidt kendskab til barnet, således at vi sikrer at barnets nærmeste udviklingszone udvikles. Børnene lærer gennem projekter at udvise empati og forståelse for hinanden.

Barnets perspektiv skal inddrages og barnet skal opleve, at det har en reel medindflydelse uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

Vi arbejder fx med dannelse og børneperspektivet til samling, hvor personalet i deres planlægning og praksis sørger for plads til at der arbejdes systematisk med at inddrage børnenes perspektiver. Personalet er lyttende, understøttende og giver børnene tid til refleksion.

Vi arbejder også med dannelsen og børneperspektivet i de planlagte aktiviteter fx dialogisk læsning, hvor personalet arbejder med dannelsesbegrebet ved at lære barnet at reflektere. Dette kan gøres ved at spørge ind til og fremme barnets refleksive tilgang til historien, hovedpersoner og indhold.

Praksiseksempel

i vuggestuen arbejdes der med bordteater om de tre bukke bruse. Når børnene kender historien ændrer personalet perspektiv og spørger f.eks.: "Hvorfor vil gederne over broen, når der er en farlig trold?" "Hvorfor æder trolden gederne?" eller "Tror du de kunne blive gode venner?"

En forudsætning for at kunne udvikle sociale kompetencer er, at vi udvikler barnet til at blive selvhjulpne. Man skal kunne hjælpe sig selv, før man kan hjælpe andre. Hvis man skal hjælpe sin børnehaveven, er det nødvendigt, at man selv har lært det først.

Hvad siger dagtilbuds loven om leg og læring?

Børns leg er en vigtig og grundlæggende forudsætning for børnenes sociale og personlige

Læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg dækker både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og understøttes af de voksne omkring børnene.

Læring skal forstås bredt og dækker over børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. Læring sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, rutiner, udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Børn lærer bl.a. ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og ved at eksperimentere.

Leg og Læring

Den væsentlige del af det 0 -5-årige barns udvikling er legen. Legen er barnets vigtigste virksomhed, og har størst betydning for barnets udvikling.

Leg er børnenes måde at være sammen på, hvor de forsøger at skabe mening i kulturelle sammenhænge i deres liv. Herudover har legen indflydelse på alle sider af barnets personlighed, bl.a. det intellektuelle, sproglige, følelsesmæssige, sociale, motoriske og moralske – etiske. Endvidere styrker legen børnene i at håndtere symboler, hvilket er en af hovedvejene til dannelse af det senere skriftsprog.

Igennem legen får barnet kendskab til omverdenen og til sig selv. Barnet udtrykker og indhenter erfaringer og tanker gennem legen.

I rollelegen kan barnet lave sin egen "virkelighed", som de kan gå ud og ind af efter behov. Derved kan barnet udforske sociale og menneskelige forhold på egne præmisser.

Børnene leger, fordi det er sjovt, og fordi det er den måde de bearbejder virkeligheden på.

Børnene skal have plads og støtte til legen, de voksnes opgave er at opmuntre, igangsætte, og i nogle sammenhænge deltage i legen. Børn kan ikke lade være med at lege. Når børn leger bidrager de til deres egen læring. Det betyder ikke, at børn udvikler sig automatisk, når de leger. Kvaliteten af børnenes leg og dermed læring er afhængig af hvilke legemuligheder, der tilbydes. Leg bidrager til udvikling af barnets alsidige personlighed og leg udvikler læremotivet.

Stort set al læring foregår gennem leg (og sådan skal det også være). Børnene afspejler megen læring i legen. Det er her de bliver fortrolige med læringen. Et klassisk eksempel er hvis man f.eks. har haft en aktivitet og læst om laven med børnene, tager børnene det med videre i deres leg. Når den voksenstyrede aktivitet så er slut, vil megen leg fortsat handle om Tornerose. Det kan være en direkte kopiering eller delelementer som bliver brugt i legen. Også i legen har det pædagogiske personale en vigtig rolle. Nogle lege har brug for megen voksenstyring, hvor andre lege har behov for mindre. Fælles for disse er dog, at der altid er en voksen som har styr på legen og ved hvor legen er i sin udvikling og som kan skride ind ved behov.

Hvad er læring. Læring er en dynamisk proces, der finder sted hele tiden. Uanset om vi er klar over det, har set det, eller planlagt det. Vi medtænker trivsel, omsorg og udvikling i vores læringsforståelse. Vi har et bredt syn på læring, som betyder, at læring er overalt i hverdagslivet.

Læring er at tilegne sig ny viden og erfaringer, og kunne bruge denne viden i sin færden i livet. Læring er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer, fx. om viden, holdninger eller færdigheder. Det er vigtigt at være opmærksom på, at læring ofte foregår i relationer, men også kan foregå når børn leger, er i aktivitet eller udforsker verden omkring dem på egen hånd. Læring er alle de færdigheder som barnet erhverver sig ved at se, afprøve, for så at prøve igen. Legen giver mulighed for at udforske og undersøge omverden og giver dermed det enkelte barn mulighed for hele tiden at spejle sig og afprøve, få mod- og medspil fra andre børn og voksne.

Erfaringsdannelse sker når børnene afprøver deres ideer i praksis og lære hvordan omverden, både den fysiske verden og de øvrige personer, reagerer på deres initiativ.

Læring er grundstenen i barnets identitetsdannelse. Barnet ser sig selv og omverden i forhold til det, som barnet lærer. Læring forgår ikke kun i barnet, men også omkring barnet ved fx. når vi voksne tale sammen.

Hvordan lære børn: Børn lærer ved at være i et trygt og tillidsfuldt og udviklende miljø. Børn lære gennem bevægelse, sansning, følelser og aktive handlinger, og ved at iagttage og imitere andre børn og voksne. Det har stor betydning for børns læreprocesser, at de oplever en meningsfyldthed og relevans i den konkrete situation. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der ikke altid er lighedstegn mellem det som vi i en givende situation gerne vil lære, eller planlægger, at ville lære børnene og det børnene rent faktisk lærer, eller får med sig i situationen.

Legen, aktiviteter og Kuffertens hverdagsrutiner rummer mulighed for mange læreprocesser. Her kan de lære, ved at iagttage hvad de andre gør/leger. De kan også inspirere hinanden i direkte samspil. Eller blive guidet af en ældre eller mere erfaren. En stor drivkraft for børnene er deres nysgerrighed, et miljø med mangfoldige oplevelser og mangfoldige materialer. Børn vil gerne være aktive medspillere i deres hverdag. Læring sker både hjemme, i Kufferten, og på vej til og fra.

Et godt 0-5 års liv, som understøtter børnenes identitetsudvikling, forudsætter gode muligheder for at fordybe sig i leg, aktiviteter, fællesskaber og relationer til andre børn og voksne. Det er en af vores centrale opgaver at skabe tid, rum og fysisk og psykisk plads til denne fordybelse.

Den voksnes rolle i forhold til børns læring: Vi forstår overordnet læring som en livslang udviklingsproces, hvor viden, forståelse, motivation, holdninger, følelser, kommunikation og socialitet indgår i en uadskillelig helhed under stadig forandring. I Kufferten har vi voksne en særlig rolle via vores faglige kompetencer. For at være i stand til at skabe et udfordrende læringsmiljø bruger vi vores viden om børns udvikling, så der

bliver stillet relevante udfordringer til det enkelte barn og fællesskabet. Vores fysiske indretning skal kunne tilgodese børnenes behov for leg og aktiviteter, planlagte såvel som spontane i et spændende miljø ude og inde, som giver mulighed for at børnene kan få plads til at fordybe sig. Tryghed og omsorg er en betingelse for en lærende og udviklende hverdag for børnene. Dette er noget som vi skaber i Kufferten. Blandt andet ved at organisere hverdagen ud fra barnets perspektiv. Ved at vi giver lov til forskellighed, griber tråden i det der optager børnene. Vi anerkender og udvider børnenes verden ved at være medspillere, der bringer nye perspektiver og aspekter ind i legen og aktivisterne. Vi er som voksne bevidste om, hvornår vi går forrest og bidrager med nyt, ved siden af og/eller følger med i børnenes læringsprocesser. Samt bagved, hvor vi iagttager barnets færdigheder og nye læring. Børnene kan lære noget helt andet end vi havde forstillet os. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på den medlæring, der ofte finde sted hos børnene – at kunne skelne mellem tilsigte og utilsigtet læring.

Legen er en gennemgående del af barnets udvikling og en væsentlig forudsætning for børnenes trivsel og dannelse. Legen fremme bl.a. børnenes fantasi, nysgerrighed, sociale kompetencer og selvværd. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte muligheden for at børnene kan indgå i positive legerelationer med jævnaldrende og på tværs af alder. Det fysiske legemiljø er i høj grad med til at stimulere udviklende lege og der indrettes med spændende ting, remedier og materialer, der taler til børnenes lyst til at udforske og forbyde sig.

Vi arbejder fx med legen som en planlagt aktivitet i vuggestuen og børnehaven, hvor personalet indgår i legerelationer med en mindre gruppe af børn. Personalets rolle er at støtte, guide og rammesætte legen, så den bliver varieret, fantasifuld og fordybet. Desuden holder personalet fokus på, at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Vi arbejder også med fokus på om børnenes selvorganiserede leg og legefællesskaber udvikler sig hensigtsmæssigt for de deltagende børns trivsel.

Hvad siger dagtilbudsloven om børnefællesskaber?

Alle børn i dagtilbud skal være en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have en byde på for alle børn. Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for. Dagtilbuddets hverdag skal skabe rum til, at børn kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Børnefællesskaber

Alle børn har ret til at føle sig som en del af meningsfulde børnefællesskaber. Det er personalet ansvar at facilitere positivt samspil i børnegruppen, som skal skabe grobund for gensidige og jævnbyrdige relationer mellem børnene. En væsentlig betingelse for at børn kan blive meningsfulde aktører i fællesskaber er, at børnene gør noget sammen. Det pædagogiske læringsmiljø skal bidrage til at sætte rammer for børnenes muligheder og tilgange til at inddrage og udelukke hinanden fra legene og herigennem bliver barnet forbundet med flere fleksible fællesskaber.

Vi arbejder fx med fokus på børneperspektivet ved at give mulighed for, at børnene i institutionerne kan skabe relationer på tværs af grupper, alder, køn og kultur. Personalets opgave er, at børnene får mulighed for at opleve nye sider hos hinanden og dermed danne nye fællesskaber og relationer, hvor barnet kan udvikle sig.

Vi danner børnefællesskaberne ved at kigge på, hvordan vi tilgodeser legerelationer bedst, for det enkelte barn. De små børnefællesskaber er dynamiske, og vores fokus skal hele tiden være på om alle børn tilgodeses bedst muligt, eller om der skal justeres lidt.

Strukturen bevirker, at børnene ud over børn og voksne på egen stue, tillige knyttes til børn og voksne fra en anden stue. De store vuggestuebørn knyttes desuden sammen med en kendt voksen, til det kommende liv i børnehaven i en periode før børnehavestart.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvad siger loven om læringsmiljøet?

Det skal fremgå hvordan dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk lærings miljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontan aktiviteter, børnene initierede aktivitet samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives lære, udvikle sig og dannes.

Læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnene fællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Et godt læringsmiljø består af alle de muligheder for udvikling, trivsel og læring, som institutionen giver børnene. Læringsmiljøer handler blandt andet om, hvordan dagen og aktiviteterne bliver rammesat, organiseret og tilrettelagt. Et godt læringsmiljø bygger på et samspil mellem strukturer og processer. De strukturelle faktorer er for eksempel vores normering, personalets uddannelse, børnegruppens størrelse og fysiske rammer. Processerne er forældresamarbejdet, pædagogiske didaktiske overvejelser, det empatiske samspil børn imellem, imellem barn/voksen og mellem det pædagogiske personale og forældregruppen. Vi har derfor løbende et blik for, hvordan praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så børnene får de bedste betingelser for at lære og udvikle sig. Vi bestræber os på at dele børnegruppen op i mindre grupper, så samspillet med en voksen hele tiden er en del af vores fokus. I Kufferten er børnenes læring og udvikling en vekslen mellem børneinitierede leg, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer, som måltidet og i alle de andre situationer af kortere eller længere varighed, som spontant opstår i løbet af dagen.

Læringsmiljøet er hele dagen i Kufferten, – under samlingerne, frokosten, i garderoben hvor børnene får tøj på, i de planlagte aktiviteter og i børnenes leg. Vi etablerer et pædagogisk læringsmiljø i de daglige rutiner, ved at tale med barnet, mens det for eksempel får skiftet ble, tager tøj på, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling og at barnet støttes i at blive selvhjulpne ved at tage tøjet på selv. Vi lærer vores børn at tage hensyn til andre ved frokosten og hjælpe til ved borddækningen, som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling og sociale udvikling mv. I vores dagligdag stiller vi hele tiden alderssvarende krav til barnet. Vi arbejder med zonen for nærmeste udvikling, som betyder, at dét barnet kan i dag med voksenstøtte, kan det i morgen selvstændigt. Zonen for nærmeste udvikling bruger vi i de daglige rutiner og når vi skal sætte lærings aktiviteter i gang, så aktiviteten/legen er alderssvarende til barnets udvikling og kunnen. Vi udfordrer gerne barnet, men aldrig så det bliver for svært

for barnet, da dette kan medføre at barnet mister interessen og føler sig mindre værd. Vi har fokus på hvor vi i læringsmiljøet placerer os i forhold til barnet.

- Vi går foran barnet. Her er de voksne deltagende - og instruerer barnet og lærer fra os. Vi bruger her os selv til at vise barnet hvordan man gør.
- Vi går ved siden af barnet. Personalet observerer og er støttende i at barnet selv prøver.
- Vi går bagved barnet. Personalet observerer børnene i baggrunden, men assisterer løbende, giver idéer, remedier og mægler, griber ind og støtter op om barnet, hvis dette er nødvendigt.

Vi bestræber os på at skabe læringsmiljøer af høj kvalitet, som understøtter barnets og gruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling. Dette sker i pædagogiske overvejelser, hvor viden om børnegruppens behov og børnenes perspektiv inddrages til arbejdet med læringsmiljøerne. I Kufferten har vi fokus på læringsmiljøet og vi vil i løbet af året have systematiske evalueringer på vores personalemøder, hvor vores faglige refleksioner spiller en stor rolle for det fremtidige arbejde med læringsmiljøerne.

Vores pædagogiske læringsmiljø i Kufferten, skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børneperspektivet, deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger. For os er det vigtigt at børnene er aktive deltagere i hverdagen. Det vil sige, at de er medspillere og indgår aktivt i de børnefællesskaber de er en del af. Vores aktiviteter er bestemt af overordnede temaer, årstiderne og børnenes lege. Vi støtter op om børnenes udvikling, hvad enten det er i gruppen eller i forhold til deres egne kompetencer og nærmeste udviklingszone.

Det pædagogiske personale arbejder med en klar rollefordeling i vores planlagte vokseninitierede aktiviteter, da dette skaber det bedste læringsrum med nærværende voksne. Vi er i Kufferten meget opmærksomme på, at hvis barnet ikke føler sig tryk og har tilknytning til en nærværende voksen, vil det ikke trives, kunne lære og udvikle sig. Derfor har vi meget fokus på, at tilknytningen og interaktionen mellem barnet og den voksne, er af høj kvalitet. Tilknytningen udvikles både i vores planlagte pædagogiske aktiviteter og rutinesituationer i løbet af dagen. Det som oftest opleves som rent praktiske forløb og som blot bliver betragtet som en overgang mellem aktiviteterne, er med nærværende voksne, et læringsmiljø med mulighed for læring og udvikling. Hvis den voksne blot vil have situationen overstået, forsvinder medlæringsmuligheder med hensyn til omsorg, nærvær, tålmodighed, læring, udvikling m.m. Derfor husker vi os selv på, at vi i Kufferten skal være nærværende overfor børnene. Dette kan under sygdom og ferie være svært og derfor er det en tilbagevendende dialog som vi har vores opmærksomhed rettet mod. Der skal simpelthen være tid til hvert enkelt barn og så må vi prøve at organisere os ud af situationer der kan være svære.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvad siger dagtilbudsloven om samarbejdet med forældre om børns læring?

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Et godt samarbejde mellem forældre og pædagoger er en af de vigtigste faktorer for, at barnet oplever sin tid i vuggestuen eller børnehaven som positiv og tryk. I Kufferten ser vores forældre som en ressource og vores samarbejde som det vigtigste for at skabe et trykt børnemiljø, hvor der er mulighed for læring og udvikling.

Pædagogerne og forældrene i Børnehuset Kufferten har hver især en unik viden om, hvordan barnet trives, udvikler sig og lærer, som det gavner barnet, at vi deler - både når barnet starter, men også løbende gennem barnets tid i Kufferten. Det handler om at vi sammen er nysgerrige på, hvad der er vigtigt for barnet, en nysgerrighed, som forældre og personale kan tage udgangspunkt i, når de fx arbejder med at understøtte barnets læring, udvikling og trivsel. Det kan også handle om, at tale sammen om eventuelle udfordringer, som barnet har i hjemmet eller i institutionen, som det er vigtigt, man tager sig af i fællesskab. Når vi deler vores viden, er det med til at give barnet en sammenhængende hverdag, der skaber tryk og trivsel.

Der er flere forudsætninger for at vi kan skabe en god dialog mellem forældre og pædagoger. For det første, at vi er åbne over for hinandens perspektiver. For det andet er det vigtigt, at vi sikrer os ikke at tale forbi hinanden – noget, som let kan ske, fordi vi kan have forskellige ståsteder og perspektiver på barnet og børnegruppen, men også mange forskellige opfattelser af, hvad fx læring, skoleparathed og sproglig udvikling er. Derfor er det vigtigt, at vi sammen skaber et fælles sprog som afsæt for en god dialog og vejledning om barnets trivsel, udvikling og læring.

Dialogen og vejledningen i hente- og bringesituationen er vigtig for os i Kufferten og vi prøver så vidt muligt at der altid er mulighed for at have personlig kontakt med forældrene og at forældrene kan få den tætte, løbende dialog med det pædagogiske personale.

Den daglige dialog er med til at få et fælles ståsted og en fælles forståelse og opstår der misforståelser i kommunikationen, sætter vi altid tid af til et møde, så vi sammen kan finde frem til et fælles mål og samarbejde om barnet. I Kufferten prioriterer vi, at der altid er mulighed for at tage et møde, hvis enten forældrene eller pædagogerne mener at der er behov for det. Udover den daglige dialog, har vi i Kufferten indlagt faste møder, hvor forældrene og pædagogerne samarbejder om barnets læring, udvikling og trivsel.

Der afholdes forældresamtaler i vuggestuen når barnet har været i Kufferten 4-6 måneder og igen når barnet er 2 år. I børnehaven holdes der også en opstartssamtale efter ca. 3 måneder og en skoleparathedssamtale for de 5-årige børn. På forældrebestyrelsesmøder arbejdes der løbende at udvikle det gode forældresamarbejde. Men vi sætter altid tid af til en ekstra samtale, hvis dette er nødvendigt.

Børn i udsatte positioner

Hvad siger dagtilbudsloven om børn i udsatte positioner?

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Samfundet er i dag præget af, at man skal kunne begå sig i mange forskellige sociale arenaer. I disse arenaer er forskellige normer og regler gældende, og mestrer man ikke at navigere i dette, er man i fare for,

at blive ekskluderet. Det er derfor vigtigt, at vi arbejder med at støtte barnet i dets trivsel, udvikling og læring og lære barnet at mestre de mange forskellige arenaer. I Kufferten arbejder vi med inklusion og vores pædagogiske syn er at have et ressourcesyn på barnet, ikke et fejlfinderssyn. Hvad kan barnet lige nu og hvordan støtter vi så barnet i at udvikle sig.

Vi ser efter muligheder gennem bevidst fokusering på styrkelse af den enkeltes barns læring, udvikling og trivsel, hvorved barnets kompetencer og de sociale omgivelser fremmes og risikoen for marginalisering mindskes. Som før nævnt, arbejder vi i Kufferten med en anerkendende pædagogik og vi har fokus på hvordan forskellighed kan være en styrke. Vi er opmærksomme på, at de udsatte børn ofte kommer fra forskellige miljøer og har forskellige forudsætninger for deltagelse i de pædagogiske aktiviteter og læringsmiljøer som vi tilbyder. Vores arbejde er at se hvad det enkelte barn, i samspillet med gruppen, har brug for, for at styrke barnets sociale relationer, læring og skabe et rigt og aktivt læringsmiljø.

For at yde den bedste indsats for det udsatte barn er samarbejdet, det forebyggende arbejde og en tidlig indsats vigtig. Her er der både tale om det tværprofessionelle samarbejde med PPR (Pædagogisk psykologisk rådgivning) og samarbejdet med forældrene og personalet imellem. Vi vægter meget at have en tæt og tillidsfuld daglig dialog med hinanden og Kuffertens forældre, da en god kommunikation, ofte er med til at få en fælles forståelse for hvordan vi bedst muligt styrker barnets kompetenceudvikling og ressourcer. Det er vigtigt for os at alle børn føler sig anerkendt for hvem de er, føler sig værdifulde og føler at de bidrager til fællesskabet. Uanset hvilken baggrund, udviklingsniveau eller kultur de kommer fra.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvad siger dagtilbudsloven om det pædagogisk læringsmiljø med sammen hæng til børnehaveklassen?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

I oktober 2020 valgte vi i Kufferten at samle alle børn, i deres sidste børnehave år, i en børnegruppe. (Kikkerten)

Arbejdet med de ældste børn starter op senest 1. maj og fortsætter frem til børnenes overgang til SFO den 1. maj. Personalet arbejder med fokus på et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er særligt fokus på at styrke børnene forudsætninger for at kunne mestre en positiv overgang til skolen. Der arbejdes med at gøre børnene selvhjulpne, styrke børnenes sociale kompetencer, mod og nysgerrighed. Børnene støttes og guides i at deltage i voksen initierede aktiviteter og kravsituationer, at vente på tur og udsætte egne behov, samt at være en god kammerat og indgå i forskellige meningsfulde børnefællesskaber.

Vi samarbejder med La Cour vejens Skole og SFO omkring overgangen. Her er det aftalt, at der arbejdes med besøgsaftaler, overgangssamtaler mellem personale fra Kufferten og forældrene og barnets spor. Når børnene forlader os i Kufferten, for at møde nye udfordringer i livet, er det vores målsætning, at de er i besiddelse af en stor portion selvværd, som gør, at de oplever sig som værende værdifulde for andre mennesker. At børnene udvikler sociale kompetencer, så de kan indgå i et forpligtende fællesskab med

andre. Børnenes liv og leg er præget af fantasi og kreativitet, og de er gode til at fordybe sig. Fordybelse er vigtig i en verden, hvor det også er nødvendigt, at børnene har en forandringskompetence, som gør at de kan skifte fra en scene til en anden.

Vi arbejder i mindre læringsgrupper og dialogisk læsning. Styrke pædagogisk personales mulighed for at opnå, et endnu mere fokuseret og nuanceret indblik i det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi evaluerer på følgende fokusområder inden for Livsduelighed og skoleparathed.

- At kunne koncentrere sig i en ikke selvvalgt aktivitet.
- At udvise nysgerrighed og lyst til at lære nyt
- Udtrykke følelser
- Udsætte egen behov og ønsker
- Rumme andre

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvad siger dagtilbudsloven om inddragelse af lokalsamfundet?

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi benytter i høj grad det omkringliggende lokalsamfund. De fysiske faciliteter som legepladser, parker, zoologiskhave, sansehaven, Frederiksberg have, benyttes løbende af både vuggestuen og børnehaven. Vi er åbne og udforsker muligheder i vores nærmiljø og tager også på museum, Hvis det passer til vores sporforløb. Vi tager også på langfart for at udforske omgivelserne uden for Frederiksberg, når børnene viser interesse herfor fx Naturlegepladsen på Vestamager, skoven, mm.

Af kulturtilbud i nærområdet benyttes også biblioteket. Vores udforskning af lokalområdet tager altid udgangspunkt i vores teamaseret forløb. F.eks. hvis vuggestuen er ude og gå, og de har et læringsforløb om farver, så finder de farver i lokalområdet, tager billeder eller genstanden med hjem til institutionen, hvor de snakker om de forskellige ting de har set og fundet på deres vej.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvad siger dagtilbudsloven om fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø?

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene har det med hinanden og med de voksne. Det handler blandt andet om konstruktiv gruppedynamik uden eksklusion fra fællesskabet. I et godt psykisk børnemiljø bidrager fællesskaber, venskaber, nærvær, anerkendelse, rummelighed, omsorg, tryghed, tillid og medbestemmelse til trivsel og en positiv hverdag.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker børnenes sanser. Det æstetiske miljø har betydning for, om børnene oplever Kufferten som et rart sted, og om de oplever stedet som inspirerende, motiverende, udfordrende og behageligt. Konkret handler det blandt andet om, hvordan omgivelser, indretning, atmosfære og udsmykning af bygninger, rum og lege-steder kan indvirke på børns fantasi, udvikling, oplevelser, handlinger og lyst til at udfolde sig.

Vi skal vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv under hensyntagen til børnenes alder og modenhed. Det vil sige, at børnenes oplevelser af deres børnemiljø så vidt muligt skal inddrages. Dette krav skal ses som et udtryk for, at børn har viden, meninger og holdninger, som voksne skal respektere og anerkende. Når børnene bliver inddraget, vil de opleve, at de har værdifulde meninger om forhold, der vedrører dem selv og deres hverdag i dagtilbuddene. Samtidig vil inddragelsen kunne styrke børnenes oplevelse af medansvar, medbestemmelse og demokrati -vigtige elementer jf. dagtilbuddenes formålsparagraf.

Børnene i Kufferten ses som aktive med-skabere af deres egen læring og udvikling, i rammer som vi voksne er ansvarlige for. Vi ser børnenes bidrag som væsentlige og vigtige elementer i vores pædagogiske arbejde, både når vi taler om planlagte aktiviteter, legen og vores rutinesituationer. Det er vigtigt at vi hele tiden vurderer børnemiljøet i et børneperspektiv, der passer til børnenes modenhed og alder.

Vi har i Kufferten fokus på Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, da det er så vigtigt at børnene trives. For er der ikke trivsel, mener vi ikke at vores børn vil kunne lære og udvikle sig. På det fysiske og æstetiske børnemiljø bruger vi meget tid på at finde løsninger på indretningen, der understøtter vores aktiviteter og børnegruppe, så de fysiske læringsmiljøer bliver synlige og giver mulighed for læring og udvikling. **Vi indretter vores stuerne i zoner, så der er legezoner,**

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

For at sikre at udførelsen af de 6 læreplanskompeterer kommer i spil i løbet af året, er organisering og struktur en vigtig del af forarbejdet. Der bliver i Kufferten, lagt vægt på at der er tid til at arbejde med planlægningen og udarbejdelsen af mål og tid til at evaluere på forløbet efterfølgende. Målene indarbejdes i de pædagogiske aktiviteter og projekter og efterfølgende evaluere vi på forløbet.

Vi ved, at børn bedst udvikler sig gennem ro, eftertænksomhed og fordybelse og gerne i små grupper. Vi arbejder derfor meget målrettet med at strukturere aktiviteter og ture i mindre børnegrupper.

Børn lærer ved efterligning af andre børn og voksne og ved aktivt at være sammen med andre børn og voksne. Vi lægger derfor stor vægt på gensidig respekt mellem børn og voksne og at udvekslingstonen skal være anerkendende og stemningen lys og præget af flowoplevelse.

Vi arbejder med børnenes medbestemmelse dvs. vi følger barnets spor, de ideer der opstår i børnegrupperne og det som børnene interesserer sig for i øjeblikket. Vi bruger det barnet er optaget af som afsæt for at understøtte barnets læring, nysgerrighed og lyst til at udforske verden. Der vægtes derfor fleksibilitet i den daglige planlægning.

Vi har også fokus på husets læringsmiljøer. Hvad har barnet behov for at lære? Tilbyder huset det? Skal vi lave om på noget i huset, så vi kan understøtte barnets læring bedre? Vi snakker og reflekterer over hvornår der opstår læringsmuligheder og om hvordan vi udnytter dem.

I Kufferten arbejder vi med et farvekode systemet omkring de pædagogiske læreplaner og læringsmål, for at gøre arbejdet med de seks læreplans temaer overskueligt både for personalet, forældre og børn. Hvis børnene eksempelvis har haft Naturforløb, så udarbejdes der en dokumentation, som markeres med en mørkeblå farve. På denne måde kan der skabes synlighed og forståelse for, at de enkelte aktiviteter rent faktisk bundes i en teori – en bevidsthed og et fokus – på ét eller flere specifikke læreplanstemaer. Hvert tema har en farve.

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Tema 1 – Barnets alsidige personlighed. (Grøn)

Her har vi fokus på barnets selvværd, barnets kendskab til sig selv som person og barnets opmærksomhed og engagement.

Principper for samspil og interaktion, det er vigtigt at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for interaktionen med børnene i vores arbejde med barnets alsidige personlighed:

- Anerkende barnets følelser, give tid og hjælp til, at barnet forstår og få mulighed for at regulere sine følelser.
- Være interesseret i at lære hvert enkelt barn at kende som det unikke menneske, det er
- Være nysgerrig efter at se barnets initiativer/intention og vise interesse for dem Se og inddrage det barn, der ikke af sig selv er opsøgende og tager initiativer.

Det er vigtigt, at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for de fysiske rammer i vores arbejde med barnets alsidige personlighed:

- Børnene selv kan nå legetøj og materialer
- Børnene kan være med til at forme det fysiske rum og legemulighederne
- Indretningen gør det tydeligt, hvad børnene må og kan.
- Børnene har et eller flere områder der er deres eget, fx en skotøjsæske, en skuffe eller garderobe.
- Børnene har mulighed for at sætte spor i Kufferten, fx at få hængt en tegning op eller plante en plante.
- Børnene kan selv tage vand, finde deres ting m.m. og derved opfylde egne behov.
- Børnene skal have selvstændige deltagelse muligheder.

Når vi arbejder med læringsområdet barnets alsidige personlighed vælges mindst 1 af følgende læringsmål, målene vælges med udgangspunkt i børnenes alder og børnegruppens lærings- og udviklingsmuligheder. Læringsmål for de 0

- 2-årige og Læringsmål for de 3-årige – til skolestart. Formulering og udvælgelse af de præcise læringsmål og tegn sker i forbindelse med den konkrete dokumentation og evaluering og tager udgangspunkt i den pågældende børnegruppe.

Eksempler på tegn der kan bruges i evaluering af barnets alsidige personlige kompetencer 0 – 2 år:

- Modtager og viser omsorg for andre børn
- Siger til og fra over for andre
- Viser gensynsglæde ved at se andre børn og voksne
- Er nysgerrigt og viser interesse for aktiviteter samt viser mod og lyst til nye udfordringer.
- Børnene har mod til at gentage og øve sig igen og igen fx i tage tøj af og på.

Eksempler på tegn der kan bruges i evaluering af barnets alsidige personlige kompetencer 3 – 5 år:

- Er aktive medspiller og bidrager med ideer til legen
- Føler sig tryk og gælde sig til at komme i Kufferten
- Kan sig til og fra over for andre på en hensigtsmæssig måde.
- Kan udtrykke sine følelser
- Viser gensynsglæde overfor andre
- Viser vedholdenhed fx. vil lære at cykle op på bakken
- Kan fordybe sig i længere tid fx. i aktiviteterne og legen – minimum 15 min
- Stiller spørgsmål og har lyst til at vide mere om omverden – fx. ”hvorfor falder stjernerne ikke ned fra himmelen”
- Viser omsorg, empati og anerkendelse over for andre børn
- Deltager i forskellige rutiner – praktiske gøremål som dækkebord, tælle tallerkener.
- Tager nye udfordringer og viser gå på mod
- Tør stå frem og være i centrum i børnegruppen

Pædagogiske handlinger der fremmer barnets alsidige personligeudvikling:

- Vi vil arbejde med gentagelser, sætte ord på handlinger, italesætte, beskrive i billeder, visualisere. Fremstå som rollemodel. Være opmærksom på en god omgangstone
- Vi vil arbejde med tålmodighed, give barnet den tid, det har behov for, inddrage det fysiske rum (garderobeplads m.v.) i forhold til barnets læring.
- At børnene kan bidrage med egne tanker og forholde sig anerkendende og reflekterende til det de andre bidrager med.
- Alle bliver modtaget med et smil – et hej, når de kommer i Kufferten. Vi vinker farvel med vuggestuebørnene og i børnehaven hjælper Vi med at vinke, hvis de har behov. Vi viser imødekommenhed.
- Alle børn oplever hverdag en tæt følelsesmæssig kontakt til mindst en voksen. Det kan være ved at holde i hånd, ved at blive se, hørt og forstået i konkret situationer. Børnene er omgivet af voksne der passer på dem, er opmærksomme og ser børnenes behov.
- Vi anerkender barnet, som det er. Vi giver udtryk for, at vi kan lide barnet og er opmærksomme på det fx. ved at sige ”det er dejligt at se dig” – eller ”godt du kom fordi vi skal til at.”
- Ved at vi skaber situationer og aktiviteter, hvor børnene selv skal være aktive både sprogligt og motorisk. Oplevelsen af at kunne selv er med til at give selvtillid og mod på at lære mere. Derfor må vi også i travle perioden være opmærksomme på, at vi ikke gør tingende for børnene, men stadig inddrager børnene i fx. borddækning, tøj af/på, håndvask m.v.

- Vi møder barnet med positive forventninger til det barnet kan, gør vil og er. Vi prøver at forstå barnets intentioner ved at lytte og være nysgerrige, men vi accepterer ikke handlinger som bryder med Kuffertens normer. Vi fremhæver positive fortællinger, særligt når de negative dominerer.
- Vi kender barnet indgående, udviklingsmæssigt, kulturelt og temperamentsmæssig. Vi inddrager denne viden i den pædagogiske planlægning så barnet udfordres i at lære mere og nyt, vi tager udgangspunkt i barnets kompetencer, det barnet kan, vil og skal.
- Vi er tydelige på normer, rammer, og regler så børnene kan blive fortrolige og samarbejder med at efterleve disse. For at børnene skal kunne forstå os, er det vigtigt at vi er troværdige og er opmærksomme på børnenes reaktioner i vores praksis.
- I vores aktiviteter og rutiner forsøger vi at undgå afbrydelse – vi skaber plads til fordybelse og nærvær. Vi taler med børnene og ikke hen over hovedet på dem. Ligeledes undgår vi at tale om børnene når de er tilstede.
- Vi hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser og behov
- Vi er opmærksomme på, hvad der interesserer børnene, fx. gennem iagttagelser og indsamling af spor. Aktiviteter tilrettelægges ud fra disse spor. Aktiviteterne udvikler sig i den retning som børnene viser os.
- Er aktive samarbejdspartner med forældrene omkring barnets trivsel, udvikling og læring.
- I samarbejde med forældrene, bidrager vi til at barnet får en tryk og udviklende hverdag, hvor der skabes sammenhæng mellem hjem og Kufferten
- Børnene støttes i at være selvhjulpne, både i hjemmet og i institutionen –
- Barnet skal lære at forstå og mærke egne behov og følelser og derigennem opleve samspil og tilknytning til børn og personale
- Barnet skal erfare sig selv på kendte og nye måder og få tillid til egne potentialer
- Barnet skal lære turtagning og derigennem få kompetencer til deltagelse i fællesskaber
Dette understøttes pædagogisk ved at
- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så det understøtter barnets muligheder for at indgå i relationer og Fællesskaber
- Vi sætter ord på barnets initiativ, behov og følelser i et ressourceperspektiv
- Vi understøtter barnets muligheder for at sige til og fra i legen
- Vi omtaler barnet ved navn for at styrke barnets identitetsfølelse
- Vi udfører relations kompetente handlinger og er gode rollemodeller

Praksiseksempel?

I børnehaven er der mange børn der er meget interesseret i at kunne kravle op at rutsjebanen. De store børnehavebørn kan det, men nogle af de mindre børn har ikke lært teknikken endnu. A står foran rutsjebanen og græder, han kan ikke selv komme op. Pædagogen går hen til A og trøster og snakker med ham. Bagefter spørger pædagogen de store drenge i børnehaven, om de ikke kan vise A hvordan man gør. Det vil de gerne og ca. 10 minutter senere står A oppe på rampen, han er selv kravlet op... Han råber ned til pædagogen. "Se lige mig".

"Det er ved at være efterår og V har fået ny Jakke. Han har svært ved at lyne jakken selv og fordi det er koldt, skal den jo være lukket. Pædagogerne hjælper ham og viser ham hvordan han skal gøre. Pædagogerne på stuen øver med V hver dag og efter et par dage kommer han løbene ind på stuen og siger: "Se hvad jeg har lært". En af de voksne siger: "Hvad har du lært?" V holder ud i sin jakke og siger: "Jeg kan selv lyne min Jakke". Inden den voksne når at sige noget er V stolt løbet ud i garderoben igen."

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Tema 2 – Social udvikling. (Rød)

Her har vi fokus på barnets empati, tilknytning og sociale færdigheder og handlen.

Børnene udvikler deres sociale kompetencer i sociale fællesskaber, Børn lærer af hinanden, med de lærer også i høj grad af de voksnes måde at indgå i og påvirke det sociale fællesskab på.

Når vi arbejder med børnenes sociale kompetencer, er det vigtigt, at vi arbejder med organisering af interaktionen mellem den voksne og barnet og den voksne og børnegruppen. Som grundprincip understøtter små gruppestørrelser bedst målene for de sociale kompetencer.

Det er vigtigt at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for samspil og interaktionen med børnene i vores arbejde med barnets sociale kompetencer:

- Benævne og italesætte børnenes behov og sociale handlinger
- Sikre, at alle børn har mindst en tæt voksenrelation, og at alle børn får mulighed for aktiv deltagelse i Kuffertens fællesskaber
- Være nærværende og understøtte og tilrettelægge børns leg og læring, både i de tætte og i det større fællesskab.
- Inddrage børnene aktivt i valg, valgmuligheder og beslutninger tilpassede børnenes alder.

Det er også vigtigt, at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for de fysiske rammer i vores arbejde med barnets sociale kompetencer:

- Rammerne understøtter, at vi kan veksle mellem forløb for både små og store børnefællesskaber
- Rammerne sikre plads til, at børnene kan veksle mellem individuel fordybelse og nærhed og fællesskaber om leg og læring

- Der er alsidigt legetøj og udstyr, der gør det muligt for børnene at lege både parallel-lege, rollelege og sociale lege.
- rammerne giver mulighed for at børnene kan løse opgaver og udforske sammen.

Når vi arbejder med læringsområdet barnets sociale kompetencer, vælges mindst 1 af følgende læringsmål, målene vælges med udgangspunkt i børnenes alder og børnegruppens lærings- og udviklingsmuligheder. Læringsmål for de 0-2-årige og læringsmål for 3-årige – til skolestart:

Praksiseksempel:

"A går i vuggestuen. Han skal om nogen tid starte oppe i børnehaven. En morgen, da han bliver afleveret i vuggestuen, går han med det samme op i børnehaven. Han begynder at lege med C fra børnehaven og de leger sammen hele morgenen. Da klokken bliver 9.30 skal børnehaven på tur. A går lidt frem og tilbage på gangen. Pædagogen fra børnehaven spørger A om han godt kunne tænke sig, at komme med på turen og det vil A rigtig. Han smiler til pædagogen og løber over til C som han har leget med hele morgenen og siger: "Jeg skal med på tur, så kan vi lege."

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Tema 3 – Sproglig udvikling (Lyseblå)

Her har vi fokus på barnets kommunikation og sprogbrug, lydlig opmærksomhed og skriftsprog.

Når vi arbejder med børnenes sproglige udvikling, er det vigtigt, at vi arbejder med organisering af interaktionen mellem den voksne og barnet og voksne og børnegruppen. Som grundprincip understøtter små gruppestørrelser bedst målene for sproglig udvikling.

Det er vigtigt at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for samspil og interaktionen med børnene i vores arbejde med barnets sproglige udvikling:

- Planlægge og reflektere over det sproglige læringspotentiale i vores aktiviteter.
- Arbejde bevidst med at udnytte potentialet for sproglig læring i rutiner, aktiviteter og børnekulturen i leg og i spontant opståede situationer
- Forholder os løbende til, hvor det enkelte barn er i sin sproglige udvikling og både udfordre børnene og lade dem øve det, de kan

Det er også vigtigt, at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for de fysiske rammer i vores arbejde med barnets sproglige udvikling:

- Skriftsproget er synligt i Kufferten, og vi viser, det har betydning fx hænger børnenes navne fremme, og der andet tekst synlig. Dokumentation, meddelelser, samt korte beskrivelser og billeder af spor forløb hænger i børnehøjde

- Bøger er tilgængelige og gjort spændende og attraktive for børnene. Det kan fx være ved at stille udvalgte bøger frem, så børnene kan se forsiden. I forbindelse med vores sporforløb, sætter vi relevante bøger frem.
- Bogudvalget er velovervejet, så det understøtter alle de tre læringsområder inden for sproglig udvikling
- Kufferten er indrettet med legezoner, læringsrum med mulighed for ro, fordybelse og/eller særlig aktiviteter, og hvor der er sprogunderstøttende materialer

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Team 4 – Krop, sanser og bevægelse (Gul)

Her har vi fokus på motorik og sanser, fysisk udholdenhed, styrke og krops mestring og kropsforståelse. Det er vigtigt at vi reflekterer over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for interaktionen med børnene i vores arbejde med barnets krop og bevægelse:

- Understøtte, at børnene bliver motiverede for bevægelse og oplever, at fysiske aktiviteter er meningsfulde
- Præsentere børnene for fysiske aktiviteter, der har forskellige grader af kompleksitet og giver mulighed for at øve sig og gentage bevægelser, så de bliver automatiserede
- Vi voksne tager del i fysiske aktiviteter og leger, vi skal selv være fysisk aktive og udvise gælder ved fysisk aktivitet
- Vi har fokus på fysiske aktiviteter både i de strukturerede aktiviteter, og vores daglige rutiner.

Det er vigtigt, at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for de fysiske rammer i vores arbejde med krop og bevægelses:

- Indretning af rummene giver mulighed for at skabe spændende bevægelsesarenaer, fx slalombaner eller forhindringsbaner, fx. Multifunktionelt inventar
- Ude- og inde arealer indrettes, så de indbyder til, at børnene udforsker og går på opdagelse
- Børnene selv har mulighed for at opsøge redskaber og materialer
- Voksne og børn er klædt på, så vi kan bevæge os både ude og inde.

Praksis eksempel?

"Vi er på legepladsen, to piger vil gerne gynges selv... den ene har lige lært at gynges selv, men den anden pige beder om, at blive skubbet.

Pædagogen siger: "Kan du ikke gynges selv, endnu?"

Pigen: "Nej, jeg er ikke så stor at jeg kan det!"

Pædagogen: "Joh du er en stor og meget dygtig pige... nu hjælper jeg dig."

Pigen: "Nej... jeg kan ikke!"

Pædagogen: "Prøv at stå op" Pigen rejser sig langsomt og ser lidt bekymret ud.

Pædagogen: "Jeg hjælper dig og står lige bag ved dig."

Pigen guides nu i at vippe frem og tilbage. Da hun "knækker koden" bliver hun SÅ glad og råber: "Se! Jeg kan!"

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Tema 5 – Natur, udeliv og science (Mørkeblå)

Her har vi fokus på barnets, naturerfaring, naturforståelse, naturetik, mængder og tal, former, mønstre og udforskning.

Det er vigtigt at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for samspil og interaktionen med børnene i vores arbejde med Natur, udeliv og science:

- Understøtte og være nysgerrig over for børnenes nysgerrighed og underen
- Understøtte børnene i at have en undersøgende og kritisk tilgang stille undersøgende spørgsmål samme med børnene og opmuntre dem til selv at stille spørgsmål
- Stille børnene undersøgende spørgsmål og sammen med børnene gå på opdagelse efter viden i naturen og fx på internettet, i opslagsbøger mv.
- Understøtte børnenes lyst til at være ude
- Udfordre og opmuntre alle børn ift. deres eget udgangspunkt, så det udfordrer dem, men så de mester udfordringen. Vi har blik for at inddrage de børn, der ikke selv søger udfordringer.
- Anerkende børnenes umiddelbare opfattelse af natur og sammenhænge i naturen, men i passende omfang forstyrrer dem med viden
- Præsentere og introducere naturfaglig viden og forståelse, herunder finde og anvende fagbegreber om naturen og sammenhænge i naturen
- Anvende naturfaglige arbejdsmetoder sammen med børnene, dvs. observere, opstiller hypoteser, undersøge og konkludere,
- Vi på jagt efter svarene på børnenes egne spørgsmål samme med børnene, mens vi guider dem i, hvordan de kan udforske mere.
- Introducere børnene for faglige begreber fx en fisk har gæller

Det er også vigtigt, at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for de fysiske rammer i vores arbejde med Natur og Naturfænomener:

- Indretning, omgivelser og materialer signalerer interesse for temaet natur/naturfænomener

- Børnene har adgang til udearealer med variation i beplantning og indretning fx vandhuller, flytbare materialer, planter der bærer frugt og blomster
- Børnene møder spændende, udfordrende og varierede områder i alt slags vejr og på alle årstider.
- Der er stor variation i materialer, fx træstubbe, forstørrelsesglas, bestemmelsespil, digitale læremidler m.fl. både ude og inde, så børnene kan undersøge og udforske dyr og planter
- Børnene har mulighed for at have samlinger, forundringsskabe, levende dyr og adgang til billeder, bøger mv.
- Rummene er indrettet på en måde, der fremmer børnenes udforskning. Der er mange forskellige materialer og redskaber, både ude og inde, som børnene kan bruge til at eksperimentere og undersøge med fx måle bæere, forstørrelsesglas
- Mængder, tal, former og mønstre og naturfænomener er synlige, så man kan se at det har betydning fx hænger tal fremme, der er motiver af naturfænomener, og der er tavler med billeder og beskrivelser af vore udforskning og eksperimenter

Praksis eksempel?

"En dag ude på legepladsen begynder det at regne. E spørger pædagogen "hvornår regner det?" pædagogen fortæller E, at det gør det når himlen bliver mørk og det begynder at blæse op. Et par dage efter, løber E og A ind og stiller sig under halvtaget. Pædagogen spørger: "hvad laver I?" Pigerne fortæller pædagogen, at der snart kommer regn, fordi det blæser og himlen er mørk. Pigerne fik ret, ikke længe efter kom regnen."

Nede i vuggestuen har de haft snakket om larver og sommerfugle og hvordan laven bliver til en sommerfugl. L er en dreng på snart 3 år, han leger nede på stuen. Han leger at han er en larve og ligger nede på gulvet. Pludselig kravler han hen og lægger sig under et tæppe. Da han kommer frem fra tæppet, løber han rundt på stuen med hænderne ud til siden. "Se jeg er en sommerfugl!"

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Tema 6 – Kultur, æstetik og fællesskab (Lilla)

Her har vi fokus på børnenes æstetiske oplevelser, skabende praksis og traditioner og værdier. Det er vigtigt at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for samspil og interaktionen med børnene i vores arbejde med Kulturelle udtryksformer og værdier:

- Organisere aktiviteter og processer, der tager udgangspunkt i børnene individuelle kulturelle udtryksformer og interesser
- Være engagerede i og bevidste om, at vi er kulturbærere, rollemodeller og formidlere af kulturelle udtryksformer og værdier
- Tage udgangspunkt i og fremhæve kulturel mangfoldighed som noget positivt
- Anerkende børns leg som æstetiske, kulturelle og skabende processer
- Have fokus på, at det skal være sjovt og give mening for børnene at opleve og skabe kulturelle udtryk, Processen er omdrejningspunktet og vigtigere, end at børnene lave et ”smukt” eller ”rigtigt” produkt
- Understøtte en skabende, eksperimenterende og udforskende tilgang til aktiviteter i det daglige fx ved at bruge ting omvendt og tænke ud af boksen – eller anvende genbrugs materialer til at skabe nyt.

Det er også vigtigt, at vi reflektere over, hvordan vi kan udfolde følgende principper for de fysiske rammer i vores arbejde med Kulturelle udtryksformer og værdier:

- Der er mulighed for at indrette inspirerende og kreative læringsmiljø med plads til fordybelse i forskellige aktivitetsrum – områder. Fx en læselegs rum, et sted med mulighed for kreativt værksted (kurven), områder med konstruktionslegetøj, steder med adgang til digitale medier mv.
- Det er nemt for børnene løbende at få adgang til materialer og redskaber. Materialerne er præsenteret, så de er attraktive for børnene, der på eget initiativ kan udtrykke sig kulturelt og være skabende sammen
- Vi dokumenterer synligt for børn og forældre, hvordan vi arbejder med kulturelle udtryksformer og værdier. Vi laver fx udstillinger af børnenes kreative udfoldelser, tager billeder af børnenes måder at udtrykke sig på i hverdagen i aktiviteter, arbejder med observationslommer og drømmelommer.

Praksis eksempel?

”N kommer over til pædagogen og fortæller, at hun har set teater og at hun gerne vil lave teater, når hun bliver stor. Pædagogen siger til N, at man også godt kan være skuespillerinde, når man er barn. Efter at de har snakket lidt om det teater N havde set, finder de ud af, at de da skal lave en teaterforestilling for resten af institutionen. Sidst på eftermiddagen optræder hele børnehaven med Rødhætte og de tre Bukke bruse. Teaterforestillingen er et kæmpe hit og alle børnene er stolte og glade. Da N bliver hentet om eftermiddagen fortæller hun stolt til sin mor, hvor god hun var, til at lave teater.”

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I Kufferten gennemfører vi konkrete læreplansforløb, hvor planlægning herunder udvælgelse af læringsmål og tegn, samt evalueringen tager udgangspunkt i børnegruppens forudsætninger og kompetencer. Derfor indeholder skemaerne ikke konkrete mål og metoder for læreplanstemaerne.

Det er ledelsen der har sat rammen for indholdet i skemaerne. Det er pædagogerne der vurderer hvilke læringsmål der er særlige aktuelle i den enkelte børnegruppe – samt hvilke læringsmiljø og læreplanstemaer det giver mening at sætte særligt fokus på.

Planlægnings, dokumentations, og evalueringsværktøjet har indbyggede følgende:

- Lærings mål – hvad vil vi opnå?
- Tegn på læring/indsatser (hvad sætter vi fokus på?)
- Beskrivelser af praksis – hvad gør vi
- Dokumentation og evaluering – få børnene det læringsudbytte vi sætte os for – og hvilke justeringer skal til for bedre udbytte – det er vigtigt at der er rum for erkendelse af både det gode vi gør og det mindre gode for at få øje på det potentiale der er i forholdet til måde vi arbejder på.

Alt dette skal være konkretiseret, så det er muligt at udføre en konkret evaluering. Ved at vi i læreplanstemaerne formulerer læringsmål og tegn på læring, er det efterfølgende muligt at vurdere om børnene lærer og udvikler sig. Pædagogerne udvælger læreplanstema, læringsrum og læringsmål som vil være særligt i fokus. Der er ofte flere temaer i spil på samme tid. Det er samtidig ikke muligt at have fuld fokus på alle relevante læringsmål samtidig. Når der udvælges læringsmål og indsatser, er det med udgangspunkt i den konkrete børnegruppes behov og interesser. Og personalets behov for at bliver klogere på egen praksis. F.eks. når vi har et mål om at der skal være ro og fordybelse til læring i mindre børnegrupper, hvordan hænger det så sammen med, at alle børn skal tage tøj på for at gå på legepladsen samtidig – kunne vi organisere vores praksis så læringsmiljøet gav bedre deltagelse muligheder for alle børn?

Som en del af planlægningen af arbejdet, vil følgende overvejelser være inddraget:

- Hvor oplever vi konkret i vores praksis at børnene viser tegn på modstand eller manglende interesse.
- Børnenes læringsmiljø (kan vi blive klogere på noget ved at sætte spot her på?)
- Hvilke læringsmål passer ind under det tema vi har valgt?
- Hvad er vores konkrete børnegruppes forudsætninger, kompetencer, udfordringer og interesser – og på hvilke måde har det betydning for vores valg af mål og indsatser?
- Anvend planlægningskemaerne (med læringsmål/tegn på læring og valgte indsatser – den løbende registrering – refleksionsnoter som udgangspunkt for evalueringen.

I Kufferten ønsker vi at arbejde ud fra den Pædagogiske målsætning, hvor der tages udgangspunkt i barnets spor, at bruge fantasien, samt evnen til at visualisere og skabe. I Børnehuset Kufferten arbejder vi med inspiration fra den Nord Italiensk pædagogik, hvor fokus er at følge barnet spor.

At arbejde med barnets spor vil sige, at:

- Vi arbejder med barnets motivation, interesser og forslag.
- Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns og børnegruppens udviklingsbehov.
- Vi arbejder helhedsorienteret og i længerevarende forløb.
- Vi arbejder skabende, kreativt, musisk.
- Vi inddrager nærmiljøets og kulturens muligheder.
- Vi arbejder med de ansattes (personalets) kompetencer.

- Vi inddrager dokumentation som redskab til pædagogisk refleksion, synliggørelse af processer og produkter (det pædagogiske arbejde med børnene).

Der arbejdes med dokumentation som redskab til, at:

- Synliggøre den teoretiske og praktiske pædagogik.
- Arbejde med didaktiske overvejelser og refleksion.
- Kommunikere og formidle til forældre, Forældrebestyrelse, Forvaltning og andre interessenter.
- Arbejde med effektmål, evaluering og målopfyldelse.
- Skabe en rød tråd i barnets institutionsliv.
- Give barnet mulighed for at erindre, reflektere og blive inspireret.

Dokumentation kan udføres i *mundtlig, skriftlig* og *visuel* form. Dokumentation skal i princippet kunne læses og forstås af alle og fremstå i en lettilgængelig form, hvor der lægges vægt på æstetikken. Pædagogikken har sit omdrejningspunkt i at arbejde skabende, kreativt med børn, at arbejde målrettet med børnenes læring, at arbejde med dokumentation (mundtlig, skriftlig, visuel) samt anvende pædagogiske metoder omkring børns spor – det vil sige tage udgangspunkt i børnenes interesser, motivation og kompetencer.

Dokumentation skal opfattes som et supplement og må ikke gå forud for nærvær, fordybelse, omsorg og sikkerhed.

Dokumentation opfattes som en udvidelse af den oprindelige aktivitet, og den skal i størst muligt omfang udarbejdes med, af og for de involverede børn. Kufferten ejer som udgangspunkt børnenes produkter (fotos, kreative udtryk m.m.) hvis disse indgår i en dokumenterende kontekst, der skal bruges som efterfølgende redskab til evaluering. Begrundelse for dette er, at der jf. Bekendtgørelsen omhandlende de Pædagogiske Læreplaner stilles krav om, at daginstitutionen (herunder Kufferten) skal reflektere over, samt evaluere på dokumentationen. Derfor må denne nødvendigvis befinde sig i Kufferten.

Brugen af digitalkamera, kan indgå som en dokumentationsform. Ligeledes kan der arbejdes med observationer eller børnenes udsagn, samt computer og iPads til at nedskrive praksisfortællinger, diktafonoptagelser m.m. Vi skal i gang med at anvende digital dokumentation og kommunikation via INFOBA.

Børneperspektivet tilstræbes at være således, at dokumentationen er et redskab til at medinddrage barnet til at erindre, huske igennem genkendelse, samt reflektere og få nye ideer og ny inspiration.

Hver fredag er det dokumentationen, der er hovedaktiviteten på stuen. De respektive teams kan organisere sig ift. den dokumenterende praksis hvor, man sammen med børnene opsamler ugens aktiviteter – for eksempel illustreret via fotos – og udarbejder praksisfortællinger, plancher eller andet, der enten kommer i stuens dokumentationsbog eller på plancher i rammerne udfor stuen. Den dokumenterende aktivitet er en vigtig aktivitet på lige fod med den aktivitet, der skal dokumenteres.

Personalet dokumenterer også deres pædagogiske arbejde via Aula. Her formidler vi om det daglige arbejde med børnene. Den indeholder tekst, fotos, tegninger m.m.

I Kufferten arbejde vi også med Observations- og Drømmelommer for hvert barn. Lommen fortæller om det enkelte barns udvikling, tegninger, kammeratskabsrelationer, fortællinger/drømme m.m. Lommen laves på bestemte tidspunkter (uger) af året. Lommerne er i Børnehuset Kufferten i hele barnets institutionsliv, men når barnet går ud, får det lommerne med sig. Lommerne tages med ved forældresamtalerne. Der laves Observations-lommer for vuggestuebørnene (fra 1-3 år) og Drømmelommer for børnehavebørn (fra 3-6 år).

I Kufferten bliver der også lavet digitale billedserier og procestavler, der fortæller om spontane og planlagte aktiviteter med børnene, samt om udførelse af dagligdagsaktiviteter. Doku-billedebøger, der fortælles i digitalbilleder, tegninger og tekst om børnenes oplevelser, undersøgelser og skabende arbejde.

Vi laver praksisfortællinger, der i skrift fortæller om børnenes viden, tanker og oplevelser.

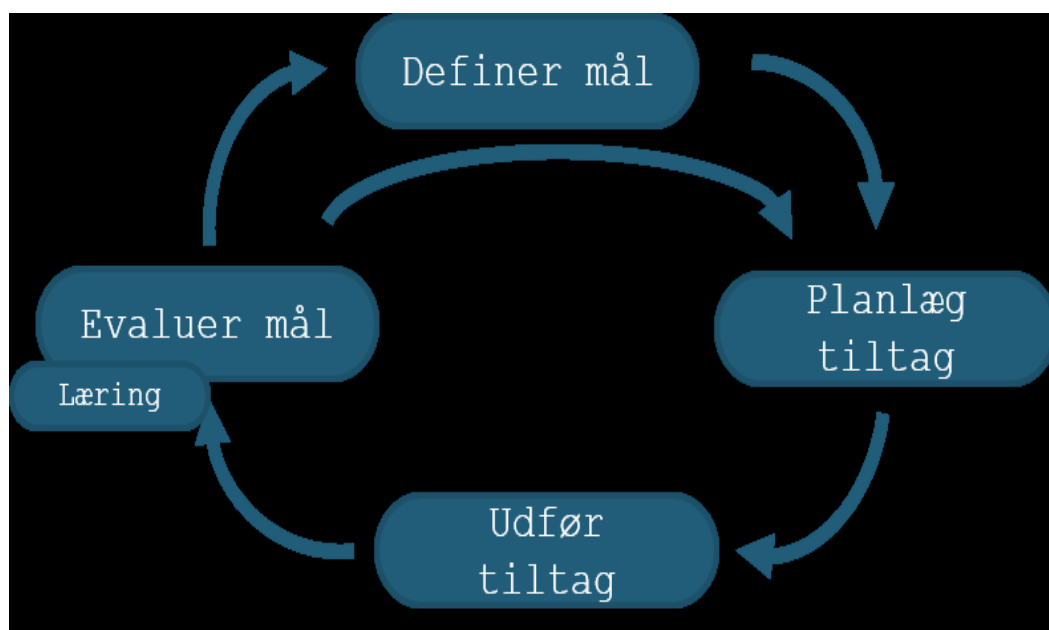
Praksisfortællinger kan være nedskrevne ud fra observationer eller barnets udsagn. Vi har også arbejdet med at børnene selv har været med til at dokumenterer. Der har børnehavebarnet selv taget billeder med et kamera, sat ord på billede, som pædagogen så nedskriver. Vi laver udstillinger, der viser børnenes skabende, kreative arbejde og vi arbejder med "Refleksions, registrering og planlægningsproces skemaer. Vi dokumenterer på mange måder i Kufferten. Det vi skal arbejde med, er at bruge børnene i vores evalueringsarbejdet.

Evaluering og Effektstyring:

Processen:

De 7 grundprincipper:

1. Start med hvad resultatet skal være – ikke med løsningen eller problemet
2. Beslut og prioritere indsatsen i forhold til den ønskede effekt
3. Brug mere energi på at opnå effekten end at holde planen- i stedet for omvendt
4. Gør det tilstrækkelige for at opnå effekten, men gør ikke mere end der er nødvendigt
5. Sørg for at der er ejerskab til effekten og målingerne
6. Fokuser på læring og innovation i stedet for kontrol
7. Husk, der er ofte flere veje til samme effekt

Lærende effektstyring er en fortløbende proces, hvor vi starter med hvilke effekter vi ønsker at opnå, dernæst planlægges og udføres de handlinger der skal til for at opnå effekten, derefter skal der evalueres på om handlingerne førte til den ønskede effekt. Hvis ja, kan vi gå efter nye effekter. Hvis ikke, skal vi undersøge om det skyldes handlingerne, eller implementeringen af dem, eller om det er den rette effekt vi går efter. Det er især i denne fase at fokus på læring er vigtig, både i de tilfælde hvor effekterne blev opnået i første omgang og de gange hvor der skal flere omgange af handlinger til.

Flere niveauer af effektstyring Lærende effektstyring kan anvendes på flere niveauer. Det kan bruges som et tillæg eller et punkt på tjeklisten hvor man lige tænker over hvilken effekt vi ønsker at opnå, hvad der skal til og om vi er på rettet vej. På dette niveau kan man tage udgangspunkt i grundprincipperne og anvende dem som et tillæg til de modeller og metoder som vi anvender i vores pædagogiske praksis. Her er det med de ønskede effekter noget vi besøger en gang imellem for at tjekke om vi er på rette vej. Effektstyring kan også anvendes mere indgående og konkret. Her arbejdes der efter de 7 grundprincipper og følger processen for effektstyring sammen med de hjælpeværktøjer der er udviklet. Det kan gøres ved at anvende effektstyringsprocessen og hjælpeværktøjerne alene eller ved at kombinere med de metoder, modeller og processer, Kufferten anvender til styring og udvikling i dag.

Den styrkede pædagogiske læreplan er et arbejdsredskab, som vi løbende skal evaluere på. Hvert andet år udarbejder vi én evaluering, som bliver lagt på vores hjemmeside, sammen med læreplanen. Vi vil i Kufferten løbende evaluere på vores læreplan til vores personale- og bestyrelsesmøder og vi løbende redigere og tilpasse læreplanen efter behov.

